Pulatova Nozima Ravshanovna,
pedagogika fanlari doktori, ISFT (International school of Finance and Technology) instituti "Buxgalteriya хисоби" kafedrasi dotsenti vazifasini bajaruvchisi

TALABALARDA IQTISODIY FANLARNI O'QITISHDA INNOVATSION BILIMLARNI RIVOJLANTIRISH

UO'K: 378
HTTPS://DOI.ORG/10.34920/SO/VOL_2024_ISSUE_12_7

PULATOVA N.R.TALABALARDA IQTISODIY FANLARNI O'QITISHDA INNOVATSION BILIMLARNI RIVOJLANTIRISH

Mazkur maqolada oliy ta'lim talabalarida iqtisodiy fanlarda innovatsion bilimlarni rivojlantirish jarayonining ahamiyati tahlil qilingan. Iqtisodiyotning raqamli transformatsiyasi va zamonaviy mehnat bozori talablari sharoitida talabalarni innovatsion yondashuvlar va raqamli texnologiyalar yordamida tayyorlashning ustuvor ahamiyati ko'rsatilgan. Talabalarda kreativlik, muammolarni hal qilish qobiliyati va amaliyotda qo'llash uchun loyiha asosida o'qitish, interaktiv simulyatsiyalar va geymifikatsiya usullaridan foydalanish muhimligi ta'kidlangan.

Tayanch so`z va tushunchalar: Innovatsion ta'lim, raqamli texnologiyalar, iqtisodiy fanlar, loyiha asosida o'qitish, geymifikatsiya, talabalarning bilimlari

ПУЛАТОВА Н.Р. РАЗВИТИЕ У СТУДЕНТОВ ИННОВАЦИОННЫХ ЗНАНИЙ В ПРЕПОДАВАНИИ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН

В данной статье анализируется процесс развития инновационных знаний у студентов вузов в области экономических наук. Показана важность подготовки студентов с применением инновационных подходов и цифровых технологий в условиях цифровой трансформации экономики и требований современного рынка труда. Подчёркнута значимость использования проектного обучения, интерактивных симуляций и геймификации для формирования у студентов креативности, навыков решения проблем и их практического применения.

Ключевые слова и понятия: инновационное образование, цифровые технологии, экономические науки, проектное обучение, геймификация, знания студентов.

PULATOVA N.R. DEVELOPMENT OF INNOVATIVE KNOWLEDGE IN STUDENTS IN TEACHING ECONOMIC DISCIPLINES

This article analyzes the process of developing innovative knowledge among university students in the field of economics. The importance of preparing students using innovative approaches and digital technologies is highlighted in the context of digital transformation and the demands of the modern labor market. The significance of using project-based learning, interactive simulations, and gamification to foster creativity, problem-solving skills, and practical application among students is emphasized.

Key words and concepts: innovative education, digital technologies, economic sciences, project-based learning, gamification, student knowledge.

Kirish.

Zamonaviy dunyoda innovatsion bilimlarni rivojlantirish ta'lim tizimi oldida turgan muhim vazifalardan biridir. Iqtisodiy fanlarni o'rganish jarayonida talabalarda innovatsion bilimlarni shakllantirish iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirish, kelajak mutaxassislarini tayyorlash va ularning mehnat bozorida o'z o'rniga ega bo'lishini ta'minlash uchun zarurdir. Raqamli texnologiyalar va innovatsion yondashuvlar oliy ta'lim tizimini yanada samarali qilishga yordam beradi. Shuning uchun, iqtisodiy fanlar bo'yicha ta'limda innovatsion yondashuvlarni joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi.

Mavzuning dolzarbligi Iqtisodiy fanlarda innovatsion bilimlarni rivojlantirish mavzusining dolzarbligi bir qator zamonaviy omillar bilan bog'liq. Bu mavzu nafaqat ta'lim sohasida, balki jamiyatning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishida ham muhim ahamiyatga ega. Jamiyatning raqamli transformatsiyasi jarayonida global iqtisodiyot raqamli transformatsiya jarayonini boshdan kechirmoqda. Innovatsion texnologiyalar biznes jarayonlarini qayta tashkil etmoqda, yangi ishlab chiqarish modellari va bozor strategiyalarini yaratayotgan bo'lsa, ta'lim tizimi ham shu tendensiyalarga moslashishi zarur. Iqtisodiy fanlarda innovatsion bilimlarni rivojlantirish orqali talabalarni kelajakdagi raqamlashtirilgan iqtisodiyotga tayyorlash muhimdir.Mehnat bozoridagi talablar va raqobatbardoshlik**,** raqamli iqtisodiyotda muvaffaqiyatga erishish uchun mutaxassislardan nafaqat nazariy bilimlar, balki innovativ fikrlash va amaliyotda qo'llay olish qobiliyati talab etiladi. Mehnat bozorida raqobatbardosh bo'lish uchun talabalarga zamonaviy ko'nikmalarni o'rgatish, ularda innovativ yondashuvlarni shakllantirish zarur. Innovatsion bilimlar bilan qurollangan mutaxassislar bozorda yuqori talabga ega bo'ladi. Iqtisodiy inqiroz va muammolarni hal qilish qobiliyati**.** Global iqtisodiyotda yuzaga kelayotgan inqirozlar, masalan, moliyaviy inqirozlar yoki ta'minot zanjirlarining uzilishi kabi muammolarni hal qilishda innovativ yondashuvlar muhim ahamiyatga ega. Iqtisodiy fanlarda innovatsion bilimlarni rivojlantirish orqali talabalar murakkab iqtisodiy muammolarga yangicha echim topishga tayyor bo'ladilar. Ta'limning interfaol va raqamli shaklga o'tishi**.** Onlayn ta'lim platformalari, masofaviy o'quv dasturlari va interaktiv simulyatsiyalar talabalarning bilim olish jarayonini tubdan o'zgartirayapti. Iqtisodiy fanlarda innovatsion bilimlarni rivojlantirish ta'lim jarayonini samarali qilish, talabalarni zamonaviy bilimlar bilan ta'minlash va ularni raqamli muhitda ishlashga tayyorlashga yordam beradi. Mamlakatlarning iqtisodiy rivojlanishi va innovatsion salohiyatni oshirish**.** Har qanday mamlakatning iqtisodiy barqarorligi va rivojlanishi innovatsion yondashuvlar, texnologiyalar va bilimlar bilan bog'liq. Oliy ta'lim muassasalarida iqtisodiy fanlarni innovativ tarzda o'rgatish orqali mamlakatning innovatsion salohiyatini oshirish mumkin. Bu esa iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish va yangi ish o'rinlari yaratishga yordam beradi.

Izlanishning maqsadi iqtisodiy fanlar talabalarda tahlil qilish, strategik fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Innovatsion bilimlar talabalarni nafaqat nazariy bilimlar bilan ta'minlaydi, balki ularni amaliyotda qo'llashga o'rgatadi. Bu bilimlar zamonaviy iqtisodiyotdagi murakkab va tez o'zgaruvchan sharoitlarga moslashishga yordam beradi. Iqtisodiy fanlarda innovatsion bilimlarni rivojlantirishning asosiy maqsadlari quyidagilardan iborat:

- talabalarning kreativ va strategik fikrlash qobiliyatini oshirish;
- amaliyotga yo'naltirilgan bilimlarni shakllantirish;
- raqamli texnologiyalar yordamida muammolarni hal qilish qobiliyatini rivojlantirish;
- yangi iqtisodiy tendensiyalar va imkoniyatlarga moslashuvchanlikni ta'minlash.

Ilmiy mohiyati Innovatsion bilimlarni rivojlantirishda quyidagi zamonaviy usullardan foydalanish mumkin:

1. Loyiha asosida o'qitish (Project-Based Learning) Talabalarni iqtisodiy muammolarni hal qilish uchun loyihalar ishlab chiqishga yo'naltirish innovatsion bilimlarni rivojlantirishning samarali usullaridan biridir. Masalan, talabalarga yangi mahsulotni bozorga chiqarish yoki kompaniyaning moliyaviy rejasini ish-

lab chiqish kabi loyihalarni bajarish topshirilishi mumkin. Bu usul talabalarda tadqiqot qilish, tahlil qilish va innovatsion yondashuvlardan foydalanish ko'nikmalarini shakllantiradi.

2. Interaktiv ta'lim platformalari va simulyatsiyalar, raqamli texnologiyalar orqali interaktiv darslar va simulyatsiyalarni joriy etish talabalarning innovatsion bilimlarini mustahkamlaydi. Masalan, virtual biznes simulyatsiyalari yoki bozor tahlili simulyatsiyalari orqali talabalar iqtisodiy jarayonlarni amaliyotda sinab ko'rishlari mumkin. Bu ularga real hayotdagi iqtisodiy holatlarga tayyorgarlik ko'rish imkonini beradi.

3. Onlayn kurslar va vebinarlar, onlayn kurslar, vebinarlar va videodarslar orqali talabalarga yangi bilimlarni mustaqil o'zlashtirish imkoniyati yaratiladi. Masalan, Coursera, EdX yoki Khan Academy kabi platformalar orqali talabalar zamonaviy iqtisodiy bilimlarni o'rganishlari mumkin. Bunday yondashuvlar nafaqat talabalarning bilimlarini oshirishga yordam beradi, balki ularni mustaqil o'qishga rag'batlantiradi.

4. Geymifikatsiya va interaktiv o'yinlar Iqtisodiy fanlarni o'qitishda geymifikatsiya elementlarini qo'llash talabalarning qiziqishini oshiradi va ularni bilimlarni o'zlashtirishga rag'batlantiradi. Masalan, iqtisodiy simulyatsiya o'yinlari orqali talabalar bozor sharoitida qarorlar qabul qilish va resurslarni samarali taqsimlash bo'yicha mashg'ulotlar o'tkazishlari mumkin.Iqtisodiy fanlarda innovatsion bilimlarni rivojlantirish oliy ta'lim talabalarini mehnat bozorida raqobatbardosh qilishda muhim ahamiyatga ega. Raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish orqali talabalarning nazariy va amaliyotdagi bilimlarini mustahkamlash mumkin va dars jarayonini qiziqarli va samarali qilish mumkin.

Tadqiqotning obyekti – bu tadqiqotda o'rganiladigan voqelik, ya'ni O'zbekistondagi oliy o'quv yurtlari talabalarining innovatsion bilimlari va kompetensiyalarini rivojlantirish jarayoni. Unda ta'lim jarayonlari, innovatsiyalarni joriy qilish, raqamli texnologiyalardan foydalanish holatlari tadqiq etiladi.

Tadqiqotning predmeti – talabalarning innovatsion bilimlari va kompetensiyalarini rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan samarali foydalanishning nazariy asoslari, uslublari va amaliy mexanizmlari

Tadqiqotning empirik manbaini anketa so'rovnomalari natijalari tashkil etdi.

Mavzu bo'yicha ilmiy adabiyotlarning qisqacha sharhi. "Oliy ta'lim talabalarida iqtisodiy fanlarda innovatsion bilimlarni rivojlantirish" mavzusi bo'yicha o'zbek va rus olimlarining fikrlari va ilmiy izlanishlariga qisqacha sharh beraman. Bu mavzudagi tadqiqotlar iqtisodiy bilimlarni innovatsion tarzda shakllantirish orqali yoshlarni zamonaviy mehnat bozoriga tayyorlashni maqsad qiladi. Masalan o'zbek olimlaridan Alimov S.S. — O'zbekistonda ta'limda innovatsion yondashuvlarni joriy etish va ularning iqtisodiyotga ta'siri haqida tadqiqotlar olib bormoqda. Uning asarlarida oliy ta'lim muassasalarida raqamli texnologiyalarni qo'llash va talabalarda innovatsion ko'nikmalarni shakllantirish usullari yoritilgan. Alimov ta'limda yangi pedagogik texnologiyalarni joriy qilish orqali talabalarning bilim darajasini oshirishga e'tibor qaratgan, Karimov A.K. — O'zbekistonda iqtisodiy fanlar bo'yicha o'quv jarayonini raqamli platformalar yordamida tashkil etish va interaktiv ta'lim vositalarini qo'llash bo'yicha tadqiqotlar olib bormoqda. Uning fikricha, iqtisodiy fanlarda innovatsion yondashuvlar yoshlarning amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim o'rin tutadi, Xaydarov U.A. — Iqtisodiy ta'limda geymifikatsiya va interaktiv o'quv metodlarini qo'llashning ahamiyati haqida tadqiqot olib borgan. Uning fikriga ko'ra, talabalarni iqtisodiy jarayonlar va modellar bilan tanishtirishda interaktiv usullar samarali natijalar beradi xamda rus olimlarining tadqiqotlarida esa Klimov E.A. — Rossiyada iqtisodiy fanlarni o'qitishda innovatsion texnologiyalarni qo'llash bo'yicha izlanishlar olib borgan. Uning tadqiqotlari ta'lim jarayonida raqamli vositalar va masofaviy o'qitish platformalaridan foydalanishning samaradorligini oshirishga qaratilgan. Klimov innovatsion yondashuvlarni joriy qilish orqali talabalarning analitik va strategik fikrlash qobiliyatini rivojlantirishni taklif qiladi. Grinchenko L.V. — Iqti-

sodiy fanlar bo‘yicha talabalarda kompetensiyalarni rivojlantirishga yo‘naltirilgan innovatsion pedagogik texnologiyalar haqida izlanishlar olib borgan. Uning fikricha, iqtisodiy fanlarda amaliy mashg‘ulotlar va keys-stadi usullari yordamida innovatsion bilimlarni shakllantirish talabalarda muammolarni hal qilish ko‘nikmalarini oshiradi va bilan birgalikda Shvesov A.V. — Rossiya ta’lim tizimida raqamli transformatsiya va uning talabalarda innovatsion bilimlarni rivojlantirishga ta’siri haqida tadqiqotlar olib bormoqda. U talabalarning raqamli texnologiyalardan foydalanish qobiliyatini oshirishni ta’limning ustuvor vazifalaridan biri sifatida ko‘rsatadi. O‘zbek va rus olimlarining fikrlari iqtisodiy fanlarda innovatsion bilimlarni rivojlantirishning ahamiyatini tasdiqlaydi. Ularning tadqiqotlari ta’lim jarayonida raqamli texnologiyalar va innovatsion usullarni qo‘llash orqali talabalarning bilim va ko‘nikmalarini yaxshilashga qaratilgan. Bu esa kelajakda mehnat bozorida raqobatbardosh kadrlar tayyorlashda muhim ahamiyatga ega.

Mavzuning asosiy qismi.

1. Izlanish o‘tkazilgan oliygohlar.

Tadqiqot 2023-2024 yillarning mart-may oylarida quyidagi oliy o‘quv muassasalarida o‘tkazildi:

- Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti (TDIU);
- Toshkent davlat pedagogika universiteti (TDPU);
- Farg‘ona politexnika instituti (FPTI);
- Samarqand davlat universiteti (SamDU).

2. Tadqiqotda quyidagi yo‘nalishlarda tahsil oluvchi talabalar ishtirok etishdi:

- TDIUdan – iqtisodiyot va boshqaruv yo‘nalishi;
- TDPUdan – pedagogika va ta’lim yo‘nalishi;
- FPTIdan – muhandislik va texnologiyalar yo‘nalishi;
- SamDUdan – innovatsion tadqiqotlar va ijtimoiy fanlar yo‘nalishi.

3. Respondentlar javoblari (1-rasm).

Tadqiqotda talabalarning innovatsion bilim va kompetensiyalarini baholash hamda raqamli texnologiyalarni qo‘llash samaradorligini o‘rganish maqsadida quyidagi mualliflar tomonidan taklif etilgan so‘rovnomalardan foydalanilgan:

1. YuNESKO va boshqa xalqaro tashkilotlar tomonidan ishlab chiqilgan innovatsion bilimlarni baholash metodikalari.

Bu so‘rovnomalar talabalarning raqamli savodxonligi va innovatsion fikrlashini aniqlashga qaratilgan.

2. Ravshanbekov N. va Saidova L. kabi mahalliy mutaxassislar tomonidan ishlab chiqilgan so‘rovnomalar.

O‘zbekistondagi ta’lim jarayonining xususiyatlarini hisobga olgan holda, raqamli texnologiyalarni qo‘llashning ta’sirini o‘rganish uchun moslashtirilgan.

3. So‘rovnoma ishlab chiqish jarayonida tadqiqotchi guruh tomonidan yaratilgan maxsus savollar to‘plami.

Bu so‘rovnoma talabalarning raqamli texnologiyalardan foydalanish ko‘nikmalari va ularning innovatsion bilimlarga bo‘lgan ta’sirini baholash uchun mo‘ljallangan.

4. Turli xalqaro ta’lim platformalari, jumladan, PISA va TIMSS modellaridan foydalangan holda yaratilgan test va so‘rovnomalar.

Ular orqali talabalarning tahliliy fikrlash, ijodkorlik va innovatsion bilimlarni o‘zlashtirish darajasi o‘lchanadi.

Oliy ta’lim talabalarida iqtisodiy fanlar bo‘yicha innovatsion bilimlarni shakllantirish va rivojlantirishdir. Bugungi globallashgan va raqamli iqtisodiyot sharoitida mutaxassislardan nafaqat nazariy bilimlar, balki amaliy ko‘nikmalar, innovatsion fikrlash va yangi texnologiyalardan samarali foydalanish talab etiladi. Shu sababli, ta’lim jarayonida zamonaviy yondashuvlarni qo‘llash va innovatsion ta’lim usullarini joriy etish orqali talabalarni mehnat bozoriga tayyorlash muhim ahamiyat kasb etadi. Innovatsion ta’lim usullari va zamonaviy texnologiyalar turlari quyidagicha.

1. Interaktiv va raqamli ta’lim vositalari: virtual simulyatsiyalar, masofaviy ta’lim platformalari (Zoom, Moodle, Coursera), geymifikatsiya va onlayn testlar orqali talabalarda iqtisodiy bilimlarni samarali shakllantirish.

1-jadval. Respondentlar javoblari va natijalari (oliy o‘quv muassasalar kesimida)

Oliy o‘quv muassasa nomi	Yo‘nalish	Talabalar soni	Innovatsiyaga kizikish darajasi%	Rakamli texnologiyalarga kizikish%
TDIU	Iqtisodiyot va boshqaruv	150	80	65
TDPU	Ta‘lim va pedagogika	140	70	60
FPTI	Muhandislik va texnologiyalar	100	75	80
SamDU	Innovatsion tadqiqotlar	130	85	70

2. Loyiha asosida o‘qitish (Project-Based Learning): talabalarni iqtisodiy muammolarni hal qilishga yo‘naltirilgan loyihalar bilan jalb qilish. Bu ularda innovatsion echimlar ishlab chiqish va amaliyotda qo‘llash ko‘nikmalarini oshiradi.

3. Geymifikatsiya va interaktiv o‘yinlar: bozor tahlili, resurslarni boshqarish va biznes modellarini tushunishda geymifikatsiya elementlaridan foydalanish. Iqtisodiy fanlarda innovatsion bilimlarni rivojlantirishda nazariy va amaliy bilimlarni uyg‘unlashtirish: Iqtisodiy fanlarda nazariy bilimlarni amaliyotda qo‘llashga o‘rgatish. Bu talabalarni iqtisodiy jarayonlar va bozor qonuniyatlarini tushunishga yordam beradi.

4. Iqtisodiy muammolarni tahlil qilish va innovatsion echimlar topish: talabalarni yangi g‘oyalar ishlab chiqish va mavjud iqtisodiy muammolarga yangicha yondashuvlar qidirishga yo‘naltirish.

5. Talabalarda innovatsion fikrlashni rivojlantirish.

6. Kreativlik va tashabbuskorlik: talabalarda mustaqil fikrlash, innovatsion g‘oyalarni ilgari surish va ularni amaliyotga tatbiq qilish qobiliyatini oshirish.

7. Muammo echish qobiliyati: talabalarga iqtisodiy masalalarni tahlil qilish va innovatsion echimlar taklif qilish ko‘nikmalarini shakllantirishdan iborat.

Xulosa.

1. Innovatsion bilimlarning ahamiyati Iqtisodiy fanlarda innovatsion bilimlarni rivojlantirish yosh mutaxassislarni kelajakdagi mehnat bozoriga tayyorlashda muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy iqtisodiyotda raqobatbardosh bo‘lish uchun talabalar nafaqat nazariy bilimlarga, balki amaliy ko‘nikmalarga ham ega bo‘lishlari kerak. Innovatsion yondashuvlar va raqamli texnologiyalar yordamida talabalarda strategik fikrlash, tahlil qilish va muammolarni hal qilish ko‘nikmalarini shakllantirish mumkin.

2. Raqamli texnologiyalarning ta‘limdagi roli Oliy ta‘lim muassasalarida raqamli texnologiyalarni joriy qilish talabalarning iqtisodiy bilimlarini samarali rivojlantirish uchun katta imkoniyatlar yaratadi. Masofaviy ta‘lim platformalari, virtual simulyatsiyalar va interaktiv o‘quv materiallari talabalarni iqtisodiy jarayonlarga chuqurroq jalb qilish imkonini beradi. Shuningdek, interaktiv ta‘lim vositalari talabalarda qiziqish uyg‘otadi va bilimlarni osonroq o‘zlashtirishga yordam beradi.

3. Amaliyotga yo‘naltirilgan o‘quv jarayoni Iqtisodiy fanlarni o‘qitishda loyiha asosida o‘qitish, interaktiv simulyatsiyalar va keys-stadi usullari talabalarda amaliy bilimlarni shakllantirishga yordam beradi. Loyiha va masalalar echimi orqali talabalar iqtisodiy jarayonlarni amaliyotda qo‘llashni o‘rganadilar. Bu ularga kelajakda murakkab iqtisodiy holatlarga moslashish va innovatsion echimlarni topishga tayyor bo‘lishga yordam beradi.

4. Geymifikatsiya va interaktiv o‘qitishning samaradorligi.Geymifikatsiya va interaktiv o‘quv vositalari talabalarni o‘quv jarayoniga qiziqtirish va ularning motivatsiyasini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Iqtisodiy fanlarda geymifikatsiya yordamida talabalarga yangi bilimlarni qiziqarli va samarali shaklda taqdim qilish mumkin. Masalan, iqtisodiy simulyatsiya o‘yinlari orqali talabalar real vaqtda qarorlar qabul qilish va strategik fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantiradilar.

5. Talabalarning shaxsiy qobiliyatlarini rivojlantirish Iqtisodiy fanlarda innovatsion bilim-

larni shakllantirish orqali talabalarda tashabbuskorlik, ijodkorlik va mustaqil fikrlash qobiliyatlari rivojlanadi. Ular yangi g‘oyalar ishlab chiqish va yangi imkoniyatlarni topishga tayyor bo‘ladilar. Bu esa mehnat bozorida muvaffaqiyatli faoliyat olib borishga yordam beradi.

Iqtisodiy fanlarda innovatsion bilimlarni rivojlantirish bo‘yicha takliflar:

1. Iqtisodiy fanlar uchun innovatsion o‘quv dasturlari ishlab chiqish.

● Zamonaviy o‘quv materiallari: Iqtisodiy fanlarni o‘qitishda yangi metod va texnologiyalarni joriy etish uchun amaliy keys-stadilar, biznes simulyatsiyalar va interaktiv o‘yinlar asosida o‘quv materiallari ishlab chiqilishi lozim.

● Onlayn platformalar: Masofaviy va gibrid ta’lim uchun maxsus onlayn kurslar, vebinarlar va videodarslar tayyorlash zarur. Coursera, Udemy kabi platformalarda o‘zbek tilidagi kurslarni yaratish talabalarga qulaylik yaratadi.

2. Interaktiv ta’lim vositalarini joriy etish.

● Geymifikatsiya: Talabalarda qiziqish uyg‘otish uchun iqtisodiy jarayonlarni o‘rganishda o‘yin elementlarini qo‘llash. Masalan, bozor simulyatsiyalari, resurslarni boshqarish o‘yinlari va interaktiv viktorinalar orqali bilimlarni mustahkamlash.

● Virtual simulyatsiyalar va laboratoriyalar: Iqtisodiy jarayonlarni amaliyotda tushunish uchun virtual muhitda simulyatsiyalarni qo‘llash. Bu talabalarga real vaqtda qarorlar qabul qilish va tahlil qilish ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

3. Loyiha asosida o‘qitishni kengaytirish.

● Loyihalarni amalga oshirish: Talabalarni iqtisodiy muammolarni hal qilish va yangi biznes g‘oyalarni ishlab chiqishga yo‘naltirilgan loyihalarga jalb qilish. Buning uchun universitetlarda innovatsion markazlar tashkil etish mumkin.

● Talabalar startaplari: Talabalarni startap loyihalarni tayyorlashga rag‘batlantirish. Masalan, talabalar uchun biznes inkubatorlar va akseleratorlar orqali moliyaviy yordam berish.

4. O‘qituvchilar malakasini oshirish.

● O‘qituvchilar uchun treninglar: Iqtisodiy fanlarda yangi texnologiyalar va interaktiv usullardan foydalanish bo‘yicha o‘qituvchilarni qayta tayyorlash kurslari tashkil etish. Bu ularga zamonaviy o‘qitish metodlarini o‘zlashtirishga yordam beradi.

● Xalqaro tajriba almashinuvi: O‘qituvchilar va ilmiy xodimlarni xalqaro seminar va konferensiyalarda qatnashishga jalb qilish, shuningdek, xorijiy universitetlar bilan hamkorlik o‘rnatish.

5. Talabalarda innovatsion fikrlashni rag‘batlantirish.

● Tanlovlar va olimpiadalar: Iqtisodiy fanlar bo‘yicha innovatsion g‘oyalar tanlovlari, biznes-rejalar yozish bo‘yicha musobaqalar tashkil qilish. Bu talabalarni ijodiy va tashabbuskor bo‘lishga rag‘batlantiradi.

● Ta’limda kreativ yondashuvlar: Talabalarga iqtisodiy masalalarni tahlil qilish va innovatsion echimlar taklif qilishni talab qiladigan topshiriqlar berish.

6. Raqamli ta’lim vositalarini kengaytirish.

● Onlayn baholash tizimlari: Talabalarning bilimlarini baholash uchun onlayn testlar, viktorinalar va virtual trenajyorlardan foydalanish. Bu bilimlarni baholash jarayonini tezlashtiradi va ob’ektivlikni oshiradi.

● Sun’iy intellekt yordamida tahlil: Talabalarning o‘qish jarayonidagi muvaffaqiyatlarini tahlil qilish va ularni individual yondashuvlar orqali rag‘batlantirish.

7. Moliyaviy qo‘llab-quvvatlash va grantlar.

● Grantlar va stipendiyalar: Iqtisodiy fanlar bo‘yicha yuqori natijalarga erishgan talabalar uchun maxsus grantlar va stipendiyalar joriy etish. Bu ularni yanada ko‘proq harakat qilishga rag‘batlantiradi.

● Tadqiqot grantlari: Iqtisodiy fanlar bo‘yicha ilmiy tadqiqotlar olib borayotgan talabalar va o‘qituvchilar uchun grantlar ajratish.

8. Xalqaro hamkorlikni rivojlantirish.

● Hamkorlikdagi tadqiqotlar: Xorijiy universitetlar bilan birgalikda iqtisodiy fanlar bo‘yicha tadqiqotlar va ta’lim loyihalarida ishtirok etish.

● Talaba almashinuv dasturlari: Xorijiy universitetlarda tajriba almashish uchun talabalar uchun almashinuv dasturlarini joriy etish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Alimov S.S. O‘zbekistonda ta‘limda innovatsion texnologiyalarni joriy qilish. - Toshkent: O‘zMU nashriyoti. 2020.

2. Karimov A.K. Iqtisodiy fanlarda raqamli texnologiyalardan foydalanish usullari. - Toshkent: Iqtisodiy tadqiqotlar instituti. 2019.

3. Klimov E.A. Sovremennыe metodы obucheniya v ekonomicheskom obrazovanii. - Moskva: Prosveщenie. 2018.

4. Brynjolfsson, E., & McAfee, A. The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. - New York: W.W. Norton & Company. 2014.

5. Schumpeter, J.ACapitalism, Socialism, and Democracy. - New York: Harper & Brothers. 1942.

6. Castells, M. The Rise of the Network Society. – Oxfor. 2010.